

فرهنگ جامع
 لغات و اصطلاحات
 سیاسی

انگلیسی به فارسی

ENGLISH-PERSIAN

A COMPREHENSIVE
 DICTIONARY OF
 POLITICAL
 TERMS

Mehdi Nowruzi, Ph. D.

مهدي نوروزي محضار

نشری
 NEY
 PUBLISHING
 HOUSE

نوروزی خیابانی، مهدی

فرهنگ جامع لغات و اصطلاحات سیاسی انگلیسی-فارسی / مهدی
نوروزی خیابانی. - [ویراست ۹]. - تهران: نشر نی، ۱۳۸۴.
یازده، ۵۹۷ ص.

ISBN 964-312-778-8

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

ص.ع. به انگلیسی: Mehdi Nowruzi. A comprehensive
dictionary of political terms. English-Persian.

ویرایشهای قبلی این کتاب تحت عنوان «فرهنگ لغات و اصطلاحات
سیاسی انگلیسی-فارسی» منتشر شده است.
کتابنامه: ص ۵۹۷.

۱. علوم سیاسی - واژه‌نامه‌ها - انگلیسی. ۲. زبان انگلیسی - واژه‌نامه‌ها -
فارسی. ۳. علوم سیاسی - اصطلاحات و تعبیرها، الف. عنوان. ب. عنوان:
فرهنگ جامع لغات و اصطلاحات سیاسی انگلیسی - فارسی.
۲ ن ۲ ف / ۶۴ JA ۳۲۰ / ۰۳
۱۳۸۴

م ۸۴-۲۸۷۳۸

کتابخانه ملی ایران

نشر نی

تهران، خیابان فاطمی، خیابان رهی معیری، شماره ۵۸، کد پستی ۱۴۱۳۷
تلفن: ۵۹ و ۸۸۰۰۴۶۵۸، صندوق پستی ۵۵۶ - ۱۳۱۴۵
www.nashreny.com

دفتر فروش: خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۵۱۲
تلفن: ۶۶۴۹۸۲۹۳، فکس: ۶۶۴۹۸۲۹۴
کتابفروشی: خیابان کریم‌خان، نبش میرزای شیرازی، شماره ۱۶۹
تلفن ۸۸۹۰۱۵۶۱

فرهنگ جامع لغات و اصطلاحات سیاسی

انگلیسی - فارسی

مهدی نوروزی خیابانی

• چاپ اول ۱۳۸۴ تهران • تعداد ۲۲۰۰ نسخه • لیتوگرافی غزال • چاپ غزال

ISBN 964-312-778-8

شابک ۹۶۴-۳۱۲-۷۷۸-۸

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

بسمه تعالی

مقدمه

کتاب حاضر شکل تکامل یافته و به روز شده فرهنگ لغات و اصطلاحات سیاسی است که برای اولین بار در سال ۱۳۷۰ منتشر شد و تا این تاریخ چهارده بار تجدید چاپ شده است. این فرهنگ با توجه به گسترش فعالیت‌های کشورمان در مجامع بین‌المللی و با هدف تسهیل در یادگیری و درک سریع و صحیح متون سیاسی-اجتماعی تدوین شده است و مخاطبان‌اش علاقه‌مندان به فعالیت‌های سیاسی، مطبوعاتی، خبری و تمام افرادی هستند که با خواندن و ترجمه متون سیاسی-اجتماعی سروکار دارند.

در این فرهنگ علاوه بر معادل واژه‌ها، ترکیبات هر واژه و نیز برخی اصطلاحات و واژه‌های عمومی که در زمینه سیاسی-اجتماعی بسامد فراوانی دارند، حتی‌الامکان با مثال‌های مناسب آمده‌اند. هریک از این مثال‌ها موردی از کاربرد واژه مورد نظر را در متون سیاسی نشان می‌دهد و خواننده را با مفهوم آن واژه در متن آشنا می‌سازد. برای استفاده عمومی‌تر از این فرهنگ، برخی مثال‌های حاوی ترکیبات پیچیده، که احتمال دارد مترجم را با اشکالات بیشتری مواجه سازند، به‌طور کامل ترجمه شده‌اند. ترکیبات یادشده به این شرح‌اند:

۱. ترکیباتی که در آن یکی از کلمات معنی مجازی یا ثانویه را القا می‌کند. مانند: بازار را کد dead market؛ لهجه غلیظ heavy accent.
۲. ترکیباتی که در آنها هر دو واژه معنی مجازی یا ثانویه دارند و طبیعتاً ترجمه این‌گونه ترکیبات از ترجمه گروه اول مشکل‌تر خواهد بود. مانند: تغییر ساعت daylight saving؛ تیر خلاص finishing blow.
۳. و بالاخره معادل‌یابی برای ترکیباتی که برای درک و ترجمه آنها اطلاعات فرازبانی ضروری است مترجم را با اشکالات باز هم بیشتری مواجه می‌سازد. مانند: خائن fifth columnist؛ خطر قریب‌الوقوع sword of Damocles؛ اسلام و مسیحیت the cross and crescent؛ که فهم کامل مطلب نیاز به اطلاعاتی از قبیل داستان، اسطوره، و یا اطلاعات تاریخی دارد.

برای اطلاع بیشتر در این باره به مقاله «Collocational Clashes» از همین مؤلف در شماره ۷ و ۸ سال دوم، ۱۳۷۸، مجله زبان و ادب، دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی، دانشگاه علامه طباطبایی مراجعه شود.

فرهنگ موجود فقط فرهنگ لغات سیاسی — آن‌گونه که انتظار آن می‌رود — نیست، بلکه علاوه بر مفاهیم سیاسی، شامل لغات و اصطلاحاتی نیز می‌شود که در مباحث سیاسی کاربرد بیشتری دارند، زیرا در علوم انسانی نیاز به تسلط بر واژه‌های عمومی مصطلح در حیطه مورد نظر محسوس‌تر است. علاوه بر این، در مباحث سیاسی استفاده از برخی واژه‌های اقتصادی، حقوقی و نظامی اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. لذا در این مجموعه، علاوه بر درج واژه‌های سیاسی، سعی شده است رایج‌ترین واژه‌ها در زمینه‌های یادشده که در متون سیاسی با بسامد بالایی به کار می‌روند گنجانده شوند. این‌گونه واژه‌ها، علاوه بر درج در زیر مدخل مربوط به خود، به‌طور مستقل نیز وارد شده‌اند و یا به درایه اصلی ارجاع داده شده‌اند. (نگاه کنید به: one-crop, one-man, ardent). به‌هرحال، بدیهی است که چنین فرهنگی نمی‌تواند حاوی تمام کلماتی باشد که در متون سیاسی به چشم می‌خورند. اما واژه‌های سیاسی صرف، با عمق بیشتر و با ترکیبات و اصطلاحات فراوان آمده‌اند (برای نمونه مراجعه کنید به vote, rule, bill).

در این فرهنگ، مدخل‌ها به ترتیب الفبایی و با حروف سیاه چاپ شده‌اند. گذشته از این، زیر هر مدخل نیز ترتیب الفبایی ترکیبات و اصطلاحات مربوط رعایت شده است. در مرحله اول، ترکیباتی درج شده است که همه با مدخل اصلی شروع می‌شوند و طبقاً ترتیب الفبایی در کلمه بعد از مدخل اصلی مراعات شده است. سپس ترکیباتی آمده‌اند که در آنها مدخل اصلی مورد نظر اولین کلمه ترکیب نیست. لذا ترتیب الفبایی براساس کلمه اول ترکیب تنظیم شده است. برای مثال ترکیبات و اصطلاحات ذیل مدخل tie چنین آرایش یافته‌اند:

tie	<i>close/strong ties</i>
<i>tie down</i>	<i>cut/sever ties</i>
<i>tie in</i>	<i>establish ties</i>
<i>ties of friendship</i>	<i>family ties</i>
<i>tie up</i>	<i>forge a tie</i>
<i>tie vote → vote</i>	<i>further diplomatic ties</i>
<i>be tied up</i>	<i>loosen/weaken ties</i>
<i>break diplomatic ties</i>	<i>mutual ties</i>
<i>cement/strengthen ties</i>	<i>normalization of ties</i>

در این فرهنگ حدود ۲۰,۰۰۰ واژه، ترکیب و اصطلاح به کار رفته و از ۹۰۰۰ جمله به‌منزله شاهد مثال استفاده شده است. در نگارش از املاهای امریکایی استفاده شده، مگر در مواردی که کلمه منحصرأ به سازمان یا اسم خاص مربوط به انگلستان دلالت دارد (برای مثال نگاه کنید به defense). در مواردی که معنی کلمه‌ای در

انگلستان و امریکا متفاوت است یا فقط در یکی از آنها کاربرد دارد، با علامت [در انگلستان] یا [در امریکا] مشخص شده است.

یکی از موارد اشکال مترجمان در زمینه مسائل بین‌المللی به کاربردن املای صحیح اسامی جغرافیایی است. برای کمک در این زمینه، اسامی کشورها و پایتخت‌ها، علاوه بر فهرستی به صورت ضمیمه، در متن کتاب نیز آمده است.

امید است این مجموعه پیشرفت فعالیت‌های فرهنگی دانشجویان، مترجمان، استادان دانشگاه‌ها، دیپلمات‌ها و محققان کشور را آسان سازد. انتظار می‌رود این عزیزان نواقص کار را نادیده نگیرند و با ذکر اشتباهات و کمبودها مؤلف را در تکمیل این کتاب در چاپ‌های بعدی یاری دهند.

دکتر مهدی نوروزی خیابانی

بهار ۸۴